

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.176/2023/6.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
Az alperes:	Magyar Nemzeti Bank (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Stenczer Ákos Béla kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (5. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 52.K.703.918/2022/3. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az 1998. augusztus 31. napjától 2004. február 20. napjáig terjedő időszakban közzszolgálati jogviszony keretében a alperesi jogelőd munkáltatónál (a továbbiakban: alperesi jogelőd) főosztályvezető-helyettesi munkakörben dolgozott; a jogviszonyát a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 15. § (2) bekezdés c) pontja alapján 2004. február 4. napi hatállyal lemondással megszüntette.

[2] Az alperesi jogelőd a szám1 számú, „Közzszolgálati jogviszony lemondással történő megszüntetése” elnevezésű okiratban tájékoztatta a felperest, hogy a köztisztviselői illetményére és egyéb járandóságaira vonatkozó jogosultságát a jogviszony megszűnésével egyidejűleg megszünteti.

[3] A felperes a 2012. szeptember 17. napján előterjesztett keresetében az alperesi jogelőd törzsgárda jutalom és kártérítés megfizetésére kötelezését kérte.

[4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 32.M.3901/2012/4. számú, 2013. február 20. napján jogerőre emelkedett végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította.

[5] A felperes a járandóságainak megfizetése iránt sem az alperessel, sem annak jogelődjével írásbeli fizetési felszólítást nem közölt.

A kereset és a védírat

[6] A felperes 2022. február 22. napján az alperessel szemben benyújtott keresetében – a 2004. február 20. napjától 2022. május 23. napjáig terjedő időszak (a továbbiakban: perbeli időszak) vonatkozásában – az alperesi jogelőddel fennállt közzszolgálati jogviszonyával és annak megszüntetésével kapcsolatban elmaradt illetmény, végkielégítés, törzsgárda jutalom, kártérítés és sérelemdíj iránti igényeket terjesztett elő.

[7] Az alperes védíratában – a keresetlevélben megjelölt igények elévülésére hivatkozással – a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Döntését a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (4) bekezdésére, 78. § (1)-(2) bekezdéseire, a Ktv. 71. § (1)-(2) bekezdései folytán alkalmazandó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 11. § (1)-(2) és (4) bekezdéseire, valamint a Ktv. 19. § (1) bekezdésére alapította. Rögzítette, hogy az elévülést és annak megszakadását a bíróságnak érdemben kell vizsgálnia, ezért a keresetlevél visszautasítására irányuló alperesi indítványnak nem adott helyt. Megállapította, hogy a

felperes követelése a Ktv. 71. § (1)-(2) bekezdései folytán alkalmazandó régi Mt. 11. §-a értelmében – valamennyi igény vonatkozásában – elévült. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy a foglalkoztatási jogviszonyokhoz kapcsolódó igények elévülési ideje három év, amelyre tekintettel a felperes a keresetét határidőben legkésőbb 2007. február 20. napjáig terjeszthette elő. A felperes az elsőfokú eljárás során olyan tény, körülményt nem jelölt meg, ami az elévülést megszakította volna: 2007. február 20. napja előtt az alperesi jogelőd felé az igényeinek érvényesítésére irányuló írásbeli felszólítást nem közölt, keresetet nem terjesztett elő, az igényei megegyezéssel történő módosítására, illetőleg egyezségkötésre nem került sor, és a kötelezett az igényt nem ismerte el. Megállapította, hogy a felperesi igények bíróság előtti érvényesítése 2012. évben – az elévülés 2007. évi bekövetkezését követően – történt; az elévülést ezen eljárási cselekmény sem szakította meg. A végkielégítés iránti igénnyel kapcsolatban utalt arra, hogy lemondás esetén annak megfizetését a Ktv. kizárja; e kereseti kérelem – elévülés hiányában – a kizáró feltétel fennállása miatt sem lenne megalapozott.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[9] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, illetve a hatályon kívül helyezés mellett az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Hangsúlyozta, hogy a követelését menthető okból nem tudta érvényesíteni, az első bírósági tárgyalásra ugyanis csak 2023. január 26. napján került sor. Utalt rá, hogy a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiumának bírósági titkára a keresetet perképesnek minősítette. Álláspontja szerint a követelése nem évült el, mivel az igényeit megalapozó foglalkoztatási jogviszonya a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálybalépését (2014. március 15.) megelőzően keletkezett. Hivatkozása szerint az irányadó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 327. § (1) bekezdése és 85. § (3) bekezdése, valamint a Ptk. 6:25. §-a alapján az elévülés megszakításának törvényi feltétele fennáll; az alperes az irányába fennálló „tartozását” – annak elismerése ellenére – nem fizette meg. Hivatkozott továbbá a Ptk. 6:25. § (3) bekezdésére, amely szerint a végrehajtási cselekmények akkor is az elévülés megszakadását eredményezik, ha a bíróság a végrehajtás alapját képező eljárásban jogerős érdemi határozatot még nem hozott. Kiemelte, hogy az elévülési időn belül megküldött fizetési felszólítás az elévülést megszakítja. Bizonyos keretek között az elévülési idő nyugvása is bekövetkezhet, ezzel kapcsolatban a régi Ptk. 326. § (2) bekezdését és a Ptk. 6:24. § (1)-(2) bekezdéseit hívta fel. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 178. § (1) bekezdését kiemelve azzal érvelt, hogy a keresetlevele ismételt előterjesztése miatt a perindítás joghatásai fennmaradtak. A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 176. § (2)-(3) bekezdései szerinti átmeneti rendelkezések az alperesi jogelőddel szemben fennálló követeléseket nem tekintik lejártnak. Ismertette a 2004. évi lemondásának indokait és az elsőfokú bíróság által felvett tárgyalási jegyzőkönyvből véleménye szerint hiányzó elemeket. Utalt a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontjára is, amely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti.

[10] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helytálló indokaira figyelemmel. Hivatkozása szerint a felperes a követelés érvényesítésének menthető okból való elmaradását nem igazolta, az egyes kereseti

követelése jogalapját nem jelölte meg, a keresetleveléhez releváns bizonyítékot nem csatolt, kizárólag arra a körülményre hivatkozott, hogy az általa megjelölt igények elbírálása tárgyában a perbeli időszakot érintően bírósági eljárás nem indult. Vitatta a követelés elismerésének tényét; alaptalannak tartotta azon felperesi nyilatkozatot, amely szerint az elévülés megszakadásához peres eljárást indítani nem szükséges. Álláspontja szerint a felperes az MNB tv. egyes rendelkezéseit tévesen értelmezi, amelyek a jelen jogvita eldöntése szempontjából egyébiránt a követelésének elévülése kapcsán jelentőséggel és érdemi hatóerővel nem bírnak. Kiemelte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a felperes közszolgálati jogviszonyának lemondással történő megszüntetésének tényét is; valamint azt, hogy a Ktv. a jogviszony ilyen módon való megszüntetése esetén a végkielégítés megfizetését kizárja.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[11] A fellebbezés nem alapos.

[12] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú ítélet az irányadó jogszabályoknak megfelel, annak részletesen kifejtett indokaival is egyetértett. A fellebbezésben előadottakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[13] A perbeli eset kapcsán a másodfokú bíróságnak mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az érvényesíteni kívánt követelések elsőfokú ítéletben megállapított elévülése fennáll-e; az elsőfokú bíróság a kereseti követelések elévülésére hivatkozással a felperes keresetét helytállóan utasította-e el.

[14] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes az 1998. augusztus 31. napján kelt kinevezésére tekintettel, az alperesi jogelőddel fennálló közszolgálati jogviszonya alatt keletkezett (elmaradt illetmény, törzsgárda jutalom, kártérítés, sérelemdíj) és annak 2004. február 20. napján történő megszüntetésével összefüggő (végkielégítés, nyugdíj miatti kártérítés) igényeit kívánta érvényesíteni. Az alperes az eljárás során mindvégig következetesen a felperesi igények elévülésére hivatkozott; a felperes fellebbezésében eljárásjogi és anyagi jogi kifogásokat terjesztett elő, álláspontja szerint a közszolgálati jogviszonyból és annak megszűnéséből eredő igényei az elévülési idő megszakadására, illetve nyugvására figyelemmel nem évültek el.

[15] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtett álláspontot az alábbi jogszabályi rendelkezések és érvek mentén osztotta.

[16] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette ítéletében, hogy az elévülést érdemben kell vizsgálnia; a felperesnek az alperesi jogelőddel fennállt közszolgálati jogviszonyára tekintettel a Ktv. 71. § (1)-(2) bekezdései folytán alkalmazandó, a perbeli időszakban hatályos régi Mt. alkalmazhatóságára is helytállóan utalt. E törvény 11. § (1)-(2) bekezdései szerint a munkajogi igények az esedékessé válástól kezdődnek és három év alatt évülnek el; az elévülést hivatalból kell figyelembe venni.

[17] Az elévülés intézményének jogpolitikai alapja az, hogy amennyiben a jogosult a törvényben megszabott határidőben a jog által kínált eszközökkel nem él, az igénye állami kényszer útján való érvényesítésének lehetőségét elveszíti. Az ítéltáblának a fellebbezésben foglaltakra tekintettel az elévülés megszakadásának és nyugvásának eseteit is vizsgálnia kellett.

[18] A jogalkotó az elévülés szabályainak megalkotásával az igény érvényesítését elmulasztó jogosultat kívánta szankcionálni. Az EBH.2017.M.20. számon közzétett elvi döntés szerint az elévülés vizsgálata során az igényérvényesítés időpontjának van jelentősége; az egyes kereseti követelések keletkezésének és elévülésének idejét egyenként kell vizsgálni (BH2009.219.).

[19] Az ítéltábla az elévülési idő megszakadásával összefüggő felperesi hivatkozás kapcsán rámutat, hogy az igényérvényesítés jogalapjának az elévülés tekintetében nincs jelentősége, mivel annak bármely – akár téves – jogalapon való érvényesítése az elévülési idő megszakadásához vezet. A jogosult részéről előterjesztett régi Mt. 11. § (4) bekezdése szerinti írásbeli felszólítást vagy az igénynek a bíróság előtti érvényesítését is úgy kell tekinteni, hogy a jogosult a jog által vele szemben támasztott követelménynek eleget tett, azzal a kötelezett helyzetében fennálló, a követelés érvényesítésére irányuló szándékkal kapcsolatos bizonytalanságot elhárította.

[20] A felperes maga sem vitatta, hogy az alperes, illetve jogelődje felé az elévülési idő eltelte előtt írásbeli fizetési felszólítást nem közölt. Ezen túlmenően csupán állította, azonban nem bizonyította, hogy a jelen perben érvényesíteni kívánt igényeit az elévülési időn belül a bíróság előtt érvényesítette, a keresetét ugyanis nem 2007. február 20. napját megelőzően nyújtotta be: arra első alkalommal 2012. szeptember 17. napján, második ízben 2022. február 22. napján került sor. Az előbb előterjesztett keresetlevelét a bíróság jogerős végzésével visszautasította; az utóbbi kapcsán az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy annak benyújtása időpontjában a hároméves elévülési idő már eltelt. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette az elévülés intézményének sajátosságát is, miszerint a jogszabályban meghatározott időtartam eltelte után a követelések bírói úton történő érvényesítésére nincs lehetőség. Helyesen állapította meg továbbá azt is, hogy az elévülési idő egyetlen felperesi igény esetében sem szakadt meg, azokat joghatályosan legkésőbb 2007. február 20. napjáig érvényesíthette volna. A fentiekre figyelemmel alaptalanul hivatkozott a felperes a fellebbezésében a Pp. 178. § (1) bekezdését felhívva arra, hogy a keresetlevele ismételt

előterjesztése miatt a perindítás joghatásai fennmaradtak. Az ítéltábla a felperesnek a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontjára való hivatkozását sem fogadta el, mivel a jelen fellebbezési eljárásban a Kp. rendelkezései alkalmazandók, mely törvény a Fellebbezés címet viselő XVIII. fejezetben nem rendeli alkalmazni a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörére vonatkozó Pp.-szabályokat, azok alkalmazása a Kp. 6. §-a alapján – az alapvető eltérésekre figyelemmel – a Kp.-val összhangban sem valósulhat meg.

[21] Az elévülés megszakadása tekintetében nincs relevanciája a fellebbezéshez csatolt, 2004. február 20. napján kelt „Közszolgálati jogviszony igazolása” elnevezésű dokumentum „Jubileumi jutalom kifizetésére nem került sor.” szövegrészének sem, mivel az – a felperes álláspontjával szemben – nem alkalmas annak igazolására, hogy az alperesi jogelőd a tartozást elismerte. A már elévült követelés többé nem érvényesíthető, ezért az MNB tv. átmeneti rendelkezései a 2007. február 20. napját követően elévült követelés tekintetében nem értelmezhetők. A Ptk. 6:25. § (3) bekezdése szerinti végrehajtási cselekményre a felperes ugyan hivatkozott, ám ilyet sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem mutatott be és nem igazolt.

[22] Amennyiben az igényérvényesítés elmaradása menthető okból történik, az elévülés nem következik be; az elévülés nyugvásának megállapítására (Mt. 11. § (3) bekezdés) csak kivételes esetben kerülhet sor; egyedi mérlegeléssel kell megállapítani, hogy a fél által állított menthető ok oda vezetett-e (Pfv.III.21.484/2021/6.). Az elévülés nyugvását ugyanis kizárólag olyan körülmény okozhatja, amely a felet a követelés érvényesítésében ténylegesen akadályozta, és a fél oldalán követelés érvényesítésével kapcsolatban önhiba nem állapítható meg (Pfv.III.21.198/2022/8., EBH2009. 1981.).

[23] Annak eldöntéséhez, hogy az elévülés a konkrét esetben valóban nyugodott-e, azt kell feltárni, hogy a felperes objektíve mikor került abba a helyzetbe, hogy igényét akadálytalanul érvényesíthesse. E tekintetben a felperes kizárólag arra hivatkozott, hogy az első bírósági tárgyalásra csak 2023. január 26. napján került sor, ami akadályozta az igény 2004. február 20. és 2023. január 26. napjai között érvényesítésében. Figyelemmel ugyanakkor a [20] bekezdésben kifejtettekre, megállapítható, hogy már az első – jogerősen visszautasított – keresetlevél benyújtása is több, mint öt és fél évvel haladta meg az elévülési idő elteltét, ezért a felperes által előadottak nem voltak alkalmasak a követelés elévülési időn belüli érvényesítését tényleges akadályozó körülmény fennállásának igazolására.

[24] Önmagában az, hogy a Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiumának való megküldését megelőzően a keresetlevelet a Munkaügyi Kollégium – nem a Kp., hanem a Pp. szabályai szerint eljárva – perfelvételre alkalmasnak találta, nem zárja ki az elévülés megállapítását, mivel az az elsőfokú bíróság helyes álláspontja szerint az ügy érdemére tartozó kérdés.

[25] Figyelemmel arra, hogy a felperes által megjelölt igények érvényesíthetősége elévült, ezért az elsőfokú bíróság a keresettel érvényesíteni kívánt követeléseket nem vizsgálhatta.

[26] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

[27] Az alperes a másodfokú eljárásban perköltséget igényelt, azonban azt sem összecszerűen, sem konkrét jogszabályi rendelkezésre hivatkozással nem számította fel, ezért arról az ítéltáblának a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 81. § (1)-(2), (5) és 82. § (3) bekezdései értelmében rendelkeznie nem kellett.

[28] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű fellebbezési illeték a felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán a Kp. 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[29] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 77. §-a értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

[30] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2024. január 30.

dr. Antal Regina s.k.
a tanács elnöke

dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.
előadó bíró

dr. Bíró Péter s.k.
bíró